

Mødet den 3. Novbr. 1910.

Fraværende: Jakob Jensen.

1. (J. Nr. 19°—1910). Skrivelse fra Justitsministeriet om, at der ifølge Reglerne i Lov Nr. 43 af 31. Marts 1900 § § 25 og 26 vil kunne ydes Kommunen sædvanlig **Refusion** af Statskassen for et Beløb, som i Regnskabsaaret 1908—09 er udbetalt til Stadslægen i Aarhus for dagligt Tilsyn i 7 Dage med Sundhedstilstanden hos Besætningen paa Dampskibet »Hillingside«, der havde haft Kopper om Bord og var ankommet til Aarhus Havn med Karantæneflag hejst.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 3¹—1910). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder med **Godkendelse af Overskrivelser i Havnens Regnskab** for 1909—10.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 344—1910). Skrivelse fra Indenrigsministeriet med Samtykke til, at Kommunen tilskyder indtil 65000 Kr. til **Dækning af Landsudstillingens Underskud**.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 357—1910). Skrivelse fra Indenrigsministeriet om, at det savner Hjemmel til at bevilge det fra Værtshusholder Jens Sørensen indgivne

Andragende om, at det hans nu afdøde Fader meddelte **Borgerskab som Værtshusholder** maa blive overført paa ham.

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 209⁷—1910). Skrivelse fra Indenrigsministeriet med Meddelelse om, at det har bevilget det af R. Møller Nielsen indgivne Andragende om Tilladelse til uanset Bestemmelsen i Lov Nr. 121 af 20. April 1906 at maatte beværte andre end rejsende, der herbergeres i **Gæstgiveriet i »Marstrandsborg«**.

Til Efterretning.

6. (J. Nr. 209³—1910). Skrivelse fra Indenrigsministeriet med Meddelelse om, at det ikke har kunnet bevilge det af Jens Jensen for **Gæstgiveriet i »Clemensborg«** indgivne Andragende om Tilladelse til uanset Bestemmelsen i Lov Nr. 121 af 20. April 1906 at maatte beværte andre end rejsende, der herbergeres i Gæstgiveriet.

Til Efterretning.

7. (J. Nr. 227—1910). Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Meddelelse om, at der er bevilget **Overlærer Olesen Afsked** med Pension fra 1. Oktober d. A. at regne.

Til Efterretning.

8. (J. Nr. 320—1910). Skrivelse fra Skoledirektionen med Meddelelse om, at den, efter at Skoledirektionen for Voer og Nim Herreder har beskikket hidtilværende **Lærerinde** ved Aarhus Skolevæsen, Anna Maria Albech, til fra 1. November d. A. at være Lærerinde ved Horsens Skolevæsen, har kaldet hidtilværende Lærerinde ved dette Skolevæsen, Ellen Magrethe Lehmann, til fra 1. November d. A. at være Lærerinde ved Aarhus Skolevæsen.

Til Efterretning.

9. (J. Nr. 402—1910). Skrivelse fra Bestyrelsen for »**Den danske Købstadforening**« med Meddelelse om, at Repræsentantskabsmøde i Foreningen er berammet til Lørdag den 10. December d. A. i København med følgende Dagsorden:

1. Meddelelse fra Formanden om det siden sidste ordinære Repræsentantmøde passerede.
2. Lovforslaget om Valg af Byraadenes Formænd.
3. Forslag fra Horsens Byraad om at søge udvirket visse Ændringer i Lov Nr. 72 af 14. April 1905 om Behandling af forbryderiske og forsømte Børn, nemlig dels med Hensyn til Fordeling af Udgifterne til Børn, hvis Forældre er under Fattigforsørgelse, dels med Hensyn til Lovens § 44.
4. Forslag fra samme om at søge udvirket den Ændring i Lov Nr. 130 af 27. Maj 1908, at ogsaa Fattigvæsenet er berettiget til, naar en Barnefader ikke betaler det ham paalagte Bidrag, at faa dette udbetalt af det Offentlige.

Til Efterretning.

10. (J. Nr. 405—1910). Fra Slagtehusudvalget forelaa Planer og Overslag til **Opførelse af en Eksportslagtehal** med Mellembygning og Luftkølerum og til Udvidelse af Kvægtorvet samt følgende Indstilling:

»Hermed fremsendes Tegninger og specificeret Overslag vedrørende en Eksportslagtehal med Mellembygning, samt et Luftkølerum. Endvidere fremsendes en Situationsplan samt en Rekapitulation over samtlige Udgifter vedrørende Slagtehusets Udvidelse. Udvalget anmoder herved det ærede Byraad om en Bevilling paa 250000 Kr. til Afholdelse af Udgifterne vedrørende:

1. Opførelse af en Eksportslagtehal med Mellembygning og et Luftkølerum.
2. Kvægtorvets Udvidelse og paa dette at opføre en Rampe, Salgshaller for Kalve, Lam, Grise, Kreaturer m. m.

Idet Udvalget anbefaler det fremsendte til Byraadets Velvillie, undlader man ikke at gøre opmærksom paa, at den foreslaaede Konstruktion er den, der er mest formaalstjenlig for Eksportslagting, idet man ved Hjælp af Luftkølerummet er i Stand til at konservere Kød-kroppene paa en særdeles betryggende Maade til Forsendelse, da de derved ikke bliver udsatte for de skadelige Dampe, der udvikles under Slagtingen.

Ved det foreslaaede Køresystem, der er absolut tidssvarende, og som virker særdeles tilfredsstillende andre Steder, opnaas en hurtig og let Forbindelse ved, at Kroppene forbliver paa Transportsvogn indtil Udladning kan finde Sted.

Der er saavel i Slagtehal som i Luftkølerum rigeligt med Lys og en kraftig naturlig Luftfornyelse, ligesom der ved en særdeles god kunstig Belysning er sørget for, at der kan arbejdes overalt efter Mørkets Frembrud. Ligesom alle hygiejniske og sanitære Krav er fuldtud fyldestgjorte i det foreliggende Forslag.

Naar Bygningssummerne er noget høje, da skyldes det foruden ovennævnte endvidere, at det er opfyldt Grund, Bygningerne skal anbringes paa, og man derfor maa anvende Betonpæle af Hensyn til, at Grundvandet ikke er langt nede. Desuden er Tagene i begge Bygninger af Jernbeton, i Luftkølerummene er tillige Søjlerne af Jernbeton, alt paa Grund

af, at Dampene fra de varme Kødkroppe har en ødelæggende Indvirken paa Træ, noget der er en Kendsgerning i det nuværende Slagtehus. Ved Anvendelse af Jernbeton vil der i Fremtiden ikke fremkomme nævneværdige Udgifter til Reparation. Vedrørende Luftkølerummet maa bemærkes, at dette Rum ikke kan være mindre, da Kroppene hver for sig skulle kunne hænge frit under Afkølingen, endvidere at Køresystemet i den Bygning andrager 22564 Kr.

De nuværende Slagteforhold giver absolut ikke Plads for den stadig voksende Slagtning, hvilket tydeligt fremgaar af, at i den nuværende Slagtehal, som er indrettet for Slagtning af større Kreaturer, blev der Aaret efter Slagtehusets Opførelse (1896) slagtet 3638 Stk. Kreaturer, medens der i Regnskabsaaret 1. April 1909 til 31. Marts 1910 blev slagtet 8196 Stk. Hornkvæg til Byens Forbrug samt 7555 Stk. Hornkvæg til Eksport.

Skulde mod Forventning Eksportslagtningen i Fremtiden blive mindre eller muligvis helt ophøre, da er Slagtehallen og Luftkølerummet indrettet saaledes, at de kan anvendes til kommunal Slagtning, om Byens Vækst skulde gøre saadant nødvendigt.

Angaaende mulig fremtidig Udvidelse er Planen lagt saaledes, at der kan opføres en Slagtehal til i Forbindelse med den foreslaaede Mellembygning og i Forbindelse med Udvidelsen af Luftkølerummet.

Kvægtorvets Udvidelse finder Udvalget bør finde Sted snarest muligt, idet Markedsdagens Flytning den 1. Januar 1911 fra Lørdag til Tirsdag vil have til Følge, at Markedet bliver

større, da Tirsdagen passer med udenrigske Markeder. For at Markedet saaledes kan udvikle sig, er det nødvendigt, at der er rigelig Plads, gode rummelige Slagtehaller, samt lette Sporforbindelser, noget vi finder er fuldt til Stede i det foreliggende Forslag.

I Henhold til ovenstaaende maa Udvalget paa det bedste anbefale de foreliggende Forslag til Byraadets Approbation«.

Simonsen erindrede om, at Udvalget for godt et Aars Tid siden var blevet bemyndiget til at lade udarbejde Tegninger og Overslag til et nyt Eksportslagteri og en Udvidelse af Kvægtorvet, samt om at Byraadet havde valgt Arkitekt Wier til at bistaa Udvalget. Udvalgets første Opgave var at sikre sig den nødvendige Grund til Udvidelserne, hvilket ogsaa lykkedes gennem Forhandling med Havneudvalget og Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse. Planen gik ud paa at opføre et ret stort Eksportslagteri baade for Kreaturer og Svin med tilhørende Kølerum, men foreløbig blev der kun foreslaaet at opføre en Kreaturslagtehal og et Kølerum, som saa kunde udvides, hvis man senere byggede en Slagtehal for Svin. Han gennemgik dernæst Indstillingen og knyttede dertil Bemærkninger om, at Udvalget havde søgt at være saa økonomisk som muligt, men at det paa den anden Side havde været det magtpaaliggende at gøre Slagtehuset saa tidssvarende, at det kunde benyttes en lang Række Aar. Hele Anlægget vilde, som anført i Indstillingen, koste 250000 Kr., der fordelte sig med 205000 Kr. til Slagtehal med Mellembygning. Kølerum og Vejarbejder, deraf atter de 35000 Kr. til Vejarbejderne, og 45000 Kr. til Kvægtorvets Udvidelse og Sporforbindelsen. Angaaende Kvægtorvets Udvi-

delse bemærkede han, at man for at spare foreslog kun at belægge Pladsen med Cingels og Grus, hvilket kun vil koste ca. 1500 Kr., medens en Makadamisering vilde koste ca. 12000 Kr. Dog maatte det paa dette Punkt ogsaa bemærkes, at der paa Arealet som opfyldt Grund heller næppe vilde kunne bruges nogen svær Belægning. I Mellembygningen tænktes indrettet Kallunvadsk og de nødvendige Rum for Folkene, saasom Tørrerum, Baderum og Varmestue. Selve Slagtehallen tænktes opført af Mursten paa Betonsokkel og med Ovenlys. Kølehuset agtedes opført af Træ med Jalusier helt rundt og ligeledes med Ovenlys. Mod Øst begrænsedes Kølerummet af Jernbanespor, saaledes at Kødet kunde føres direkte ud i Jernbanevognene ved Hjælp af samme Køresystem, som blev anvendt inde i Rummet. Kølerummet var saa stort, at der med Lethed kunde hænge over 300 slagtede Kroppe. Paa Laaneprogrammet var der opført 225000 Kr. til Opførelse af et Eksportslagteri og Udvidelse af Kvægtorvet, men forskellige Forhold, der ikke i sin Tid var beregnet, saaledes Piloteringen, medførte, at der vilde medgaa 25000 Kr. mere, men det maatte i denne Forbindelse dog bemærkes, at Beløbet efter Udvalgets og Arkitektens Skøn var sat saaledes, at der ikke vilde blive nævneværdige Overskridelser. Angaaende Forrentningen maatte erindres, at man for Eksportslagtning ikke kunde faa fuld Forrentning, hvis man vilde drage Eksportslagtningen til Byen. Der kunde anstilles forskellige Betragtninger over, hvorvidt man i Fremtiden kunde regne med forøget Eksportslagtning, men efter Udvalgets Mening var der ingen Sandsynlighed for, at den vilde aftage, men snarere tiltage, naar der blev bedre Betingelser for Slagtningen. Skulde Eksport-

slagtingen imidlertid svinde ind, var der ingen Tvivl om, at Byen vilde vokse saaledes, at det nye Slagteri kunde anvendes til Byens Slagting. Sluttelig anbefalede han Indstillingen.

Mikael Johansen fandt Beløbet meget stort og bemærkede, at det i det hele taget var meget store Beløb, der i den senere Tid var blevet paakrævet; man havde saaledes for nylig bevilget 856000 Kr. til et nyt Sygehus og forlangte nu 250000 Kr. til et nyt Slagtehus. Beløbet kunde maaske ikke være mindre, men han vilde dog henstille til Udvalget at skaffe Balance i Slagtehusets Regnskab. Sidste Aars Regnskab udviste et Underskud paa 6000 Kr., og naar der nu kom en Bekostning paa 250000 Kr. til, vilde Forrentningen blive endnu daarligere. Afgiften burde derfor forhøjes for Eksportslagtingens Vedkommende, da der ingen Mening var i, at Aarhus skulde afholde Udgiften derved. Hvis Eksportslagtingen ophørte derved, at Tyskland aabnede for Indførsel af levende Kvæg, saa laa Byen inde med de store Bygninger, og Forrentningen vilde blive endnu daarligere. Han ønskede derfor at henstille, om det ikke var muligt at bygge noget mindre, saaledes at Slagtehuset i hvert Fald kom til at forrente sig.

Simonsen var glad ved, at Hr. Johansen gav ham Anledning til at berøre Spørgsmaalet om Forrentningen. Det var meget rigtigt, at Slagtehuset var en daarlig Forretning, særlig hvis man regnede Grunden med, og Aarsagen, var at Slagteafgiften og Kontrolafgiften var ualmindelig lav, hvilket vel for en Del hang sammen med, at Slagtehusbevægelsen var forholdsvis ny her hjemme. I Udlandet, navnlig i Tyskland, var Afgifterne anderledes store. I den tyske By Offenbach, der var

paa Størrelse med Aarhus, var der blevet opført et nyt Slagtehus til 2 Millioner Mark foruden Grunden, der var ansat til 400000 Mark, medens Aarhus Slagtehus efter Udvidelsen og med Grundens Værdi medregnet kun kom til at staa i ca. 1 $\frac{1}{4}$ Million Kroner, men i Offenbach var Slagteafgiften for et Kreatur ogsaa 9 Mark, hvorimod den her kun var 2 à 2 $\frac{1}{2}$ Kr. Slagterne var vist ogsaa nu nogenlunde fortrolige med, at en Forhøjelse af Slagteafgiften var nødvendig, og Udvalget vilde ogsaa komme med Forslag i den Retning inden Budgetbehandlingen, men det vilde nødig forhøje Taksterne, før det ny Eksportslagteri kunde tages i Brug, saaledes at der samtidig med Forhøjelsen kunde gives Slagterne bedre Betingelser at arbejde under. Antagelig kunde Slagteriet tages i Brug til Juni 1911. Med Hensyn til muligvis at bygge noget mindre bemærkede han, at Udvalget havde søgt at gøre Udgiften saa ringe som muligt, men paa den anden Side ansaa det for vel kostbart at bygge som i 1894. Hvis man den Gang havde haft et bedre Overblik over Forholdene, kunde Grunden nemlig have været anvendt saaledes, at man kunde have ventet nogle Aar endnu med den foreslaaede Udvidelse, men nu var der ikke andet at gøre end at skride til Opførelse af et helt nyt Eksportslagteri, som efter Udvalgets Mening ikke kunde gøres mindre end foreslaaet, hvis det skulde kunne holde Skridt med Byens Udvikling. Det gamle Slagtehus var saaledes indrettet, at Slagtningen foregik i den ene Side af Slagtehallen, hvorefter Kroppene blev rullet over i den anden Side, hvor de blev hængende, til de kunde føres bort, men det ny Eksportslagteri blev indrettet efter et helt nyt System, idet der i Slagtehallen ad Gangen kunde slagtes 18

Kreaturer, som saa automatisk førtes ud i Kølerummet, hvorefter der atter kunde slagtes. Ved denne Fremgangsmaade blev der vundet meget i flere Retninger.

Magnus Nielsen gjorde gældende, at da det store Laan blev optaget, blev de paa det opførte Bevillinger ansat med saa store Beløb, at de maatte anses for Maksimum. Paa det nu foreliggende Forslag var man imidlertid kommet 25000 Kr. højere op, og Beløbet vilde endda næppe slaa til, saa man naaede nok de 300000 Kr., inden Slagtehuset blev færdigt. Der kunde sikkert ogsaa nok bygges noget mindre og udvides efterhaanden som det blev nødvendigt. Hvis Eksportslagtningen ophørte, saa stod man med det store Komplex til ingen Nytte. Han skulde ikke udtale sig om de mange ny tekniske Forbedringer, men ønskede dog at vide, om Udvalget havde haft den nødvendige sagkyndige Assistance med Hensyn til disse. Udgiften til Makadamiseringen kunde desuden lige saa godt være paaført nu, da den vilde komme i Løbet af faa Aar. Forhaabentlig vilde man ad Aare faa en anden Form for Eksporten, og med dette for Øje vilde det være absolut rigtigst at begynde smaat med Udvidelsen. Maaske vilde denne Fremgangsmaade ikke være den billigste, men den vilde paa den anden Side være den mindst risikable. Endelig maatte man ogsaa se at faa Slagteafgiften noget forhøjet, saaledes at Anlæget kunde komme til at svare sig bedre. I det hele taget kunde han tænke sig Sagen underkastet en nærmere indgaaende Undersøgelse for at se, om Udgiften ikke kunde reduceres betydeligt ved at bygge med senere Udvidelser for Øje.

Rahr skulde indrømme det uheldige i, at der ikke var blevet opført 250000 Kr. paa Laane-

programmet til Slagtehusets Udvidelse, men dette havde været umuligt, da man den Gang kun havde løse Udkast at bygge paa. Forøvrigt havde Sygehuset en ganske anderledes Overskridelse. Hr. Magnus Nielsen var heller næppe berettiget til at tro, at Overslagssummen vilde blive overskredet med 50000 Kr., da der var gjort alt for at være paa den rette Side. Han vidste ikke, hvad Hr. Magnus Nielsen mente med en teknisk Undersøgelse, da det ikke var os selv, men Udlandet, der var Herre over Formen for Eksporten. Skulde Indførselen af levende Kvæg blive givet fri i Tyskland, vilde Byen sikkert selv faa Brng for den ny Slagtehal. Den gamle kunde nemlig ikke udvides paa nogen Maade, og Forholdene var nu rent umulige. Hele Projektet var særdeles grundig gennemgaaet, og man skulde dog gerne bygge saaledes, at det ikke blev nødvendigt at udvide de første Aar. Der blev i det hele taget nu kun foreslaaet at bygge det, der maatte anses for aldeles nødvendigt.

Magnus Nielsen mente, at man med tidligere Erfaringer for Øje nok kunde lægge 10 % til Overslagssummen, da man aldrig fuldt ud vidste, hvad der vilde komme, navnlig hvor der som her var Tale om mange tekniske Indretninger. Man kunde næppe sammenligne Sygehuset med Eksportslagteriet. Han skulde ikke stille noget Ændringsforslag, men mente vedblivende, at en nærmere Undersøgelse vilde være paa sin Plads. Nogen Grund til at pilotere kunde han saaledes ikke se, og han tvivlede om, at man havde haft teknisk Sagkundskab til at undersøge, om Piloteringen var nødvendig.

Simonsen bemærkede, at en Slagtehal var en Bygning af særlig Beskaffenhed, som man ikke

kunde sætte et Par Fag til, naar man ønskede det. I Sammenligning med andre Forhold var Differencen mellem den nu forlangte Sum og den paa Laaneprogrammet opførte Sum ikke synderlig stor. Hvis Piloteringen blev regnet fra, var Overskridelsen kun 12—13000 Kr. Det var efter sagkyndiges Mening nødvendigt at pilotere, men kunde Udgiften efter virkelige Autoriteters Mening spares, skulde det naturligvis glæde Udvalget. Med Hensyn til Makadamiseringen kunde Hr. Magnus Nielsen være ganske rolig, idet de 1000 Kr., der aarlig opførtes paa Budgettet til Brolægning paa Slagtehuset, nok skulde slaa til til efterhaanden at faa det hele brolagt. Forholdene paa Slagtehuset var nu saa uheldige som vel muligt, og samtlige Blade, som havde set, hvorledes Tilstanden var, var da ogsaa enige om, at der trængtes til en gennemgribende Forandring til det bedre.

J. C. Petersen havde adskillige Gange set, hvorledes Forholdene var paa Slagtehuset, og kunde bevidne, at de var frygtelige, og at det var aldeles nødvendigt at forbedre dem. Det drejede sig imidlertid om en meget stor Sum, saa hvis det var muligt at tage Udvidelsen paa flere Gange, vilde han dog være stemt derfor. Slagtehuset havde hidtil ikke forrentet sig synderlig godt, og efter Udvidelsen vilde Forrentningen vel blive endnu daarligere. Det glædede ham derfor at høre, at Udvalget tænkte paa at faa Slagtehuset til at forrente sig bedre. Han vilde gerne støtte Hr. Magnus Nielsens Forslag om at faa undersøgt Nødvendigheden af Pilotering, da denne maaske ikke behøvedes, fordi det kun drejede sig om en forholdsvis lille Bygning. Skønt han ansaa det for betænkeligt at anvende en saa stor Sum til en Forretning,

der var saa ustabil som denne, vilde han dog stemme for Bevillingen, som han dog helst saa reduceret noget.

S i m o n s e n skulde indrømme, at Bygningerne ikke var af de sværeste, men dette var der ogsaa taget Hensyn til ved Udregningen af, hvad Piloteringen vilde koste.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 3—1910). Indstilling fra Udvalget for Bygninger og Inventar om **Efterbevilling** af Overskridelser — 2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

12. (J. Nr. 3—1910). Den foreliggende Indstilling fra Brolægningsudvalget om **Efterbevilling** af Overskridelser overgik til 2. Behandling.

13. (J. Nr. 2¹¹⁵—1910). Ansøgning fra Murermester J. P. Jensen Schjødt om **Dispensation fra Sundhedsvedtægtens § 20** for Ejendommen Rosensgade 34.

F o r m a n d e n oplyste, at Sundhedskommissionen ikke kunde anbefale Dispensationen, der søgtes for at kunne nøjes med at indrette 10 Latriner, uagtet Ejendommen skulde bebos af 24 Familier.

M o u s t e n anbefalede at henvise Sagen til Bygningskommissionen, da det kun drejede sig om en foreløbig Anbringelse, idet Latrinerne skulde nedlægges, naar W. C. kunde indføres.

M i k a e l J o h a n s e n forstod ikke Sundhedskommissionens Nægtelse og kunde fuldt ud slutte sig til Hr. Moustens Forslag, da Latrinerne kun var rent midlertidige.

S a m u e l s e n havde intet imod at lade Sagen gaa til Bygningskommissionen, men maatte dog erindre om, at et lignende Andragende fra Frederiksballe lige var blevet nægtet.

Formanden kunde ikke se, at Tilfældet faldt ind under Bygningskommissionens Competence.

Magnus Nielsen ansaa det for rigtigst at følge Sundhedskommissionen. Vedtægten burde dog overholdes, og der var flere Aar til, at W. C. kunde indføres.

Mousten fremhævede, at Forholdene her var adskilligt bedre end ved Ejendommen i Frederiksalle.

Formanden foreslog at udsætte Sagen for at undersøge Forholdene ved tidligere Afgørelser. Sagen udsattes.

Udenfor Dagsordenen spurgte

14. Samuelsen, om Byraadet agtede at foretage noget i Anledning af Trafikministerens Afvisning af Talerens Forespørgsel i Folketinget om **Banegaardsforholdenes Ordning**, idet han syntes, der kunde være Grund til at gøre noget baade fra Byraadets og fra Handelsstandens Side. Ingen By i Landet havde saa daarlige Banegaardsforhold som Aarhus. Det var nu 10½ Aar siden, at Loven blev vedtaget, og der var blevet eksproprieret 290000 □ Alen, foruden at Byen havde givet et kontant Tilskud paa 32000 Kr., saa der laa nu begravet ½ Million Kroner. Saadan kunde det ikke blive ved, saa Taleren vilde gerne vide, om han havde Byraadet bag sig i denne Sag. For to Samlinger siden havde Minister Jensen Søndrup foreslaaet at bevilge 125000 Kr. som første Aars Bidrag med Bemærkning om, at Forholdene ved Personbanegaarden var saa slette, at man ikke uden Fare kunde færdes ved den. Disse Udtalelser fra den daværende Trafikminister beviste, at Talerens Udtalelser ikke havde været farvede, saaledes som Hr. N. Joh. Laursen havde sagt. I Smaabyer som Skanderborg og Silkeborg

var der Tunneller, men ved Aarhus Banegaard, hvor der daglig kørte mellem 70 og 80 Tog ind og ud, maatte Publikum hoppe over Sporene. Hr. N. Joh. Laursen havde i Folketinget udtalt, at Stemningen var delt baade i Byraadet og i Byen; men der var dog næppe delte Meninger om, at saavel Personbanegaarden som Godsbanegaarden trængte til at forbedres. Handelsstanden burde ogsaa gøre noget, for det, at de handlende hver Dag maatte vente baade 2 og 3 Timer for at faa deres Gods besørget, maatte dog koste dem ikke saa ganske lidt.

R a h r havde glædet sig over at se Hr. Samuelsen paatale vore Banegaardsforhold, da disse var saa usle, som de kunde være. Handelsforeningen havde adskillige Gange rettet Henvendelser til Ministeriet om en bedre Ordning, og mere kunde den jo ikke gøre, men hidtil havde det altsaa ikke gavnet. Da den forrige Handelsminister Weimann var her ovre, blev Sagen ogsaa fremdraget, og der fremkom da en Udtalelse fra ham om, at der straks vilde blive taget fat her, naar Forholdene var blevet ordnet ved Københavns Banegaard. Det, at man ikke her kunde blive enige, bidrog maaske mest til Udsættelsen; men Spørgsmaalet om, hvilken Ordning der var den bedste, burde dog ikke overlades til personlige Følelser, det burde man lade Autoriteterne om. Hvis der kunde findes en eller anden Maade, hvorved Byraadet kunde fremskynde Sagen, uden at det kostede noget, vilde han anse det for meget heldigt.

N. J o h. L a u r s e n ansaa det for vanskeligt for Byraadet at udtale sig om Sagen i Øjeblikket. For Godsbanegaardens Vedkommende hjalp de Foranstaltninger, der blev truffet i Anledning af

Udstillingen, vel noget; men forøvrigt havde det undret Taleren, at der endnu intet var gjort i denne Sag, da det var 10 Aar siden, at Loven var blevet vedtaget. Hr. Samuelsens Beregninger passede næppe helt, idet det ikke kunde siges, at man vilde have solgt de 290000 □ Alen, hvis Banen ikke havde taget dem. Den Slags Overdrivelser gavnede næppe. Taleren havde i Rigsdagen taget Ordet, fordi det ved Hr. Samuelsens Udtalelser fik Udseende af, at Byraadet havde udtalt sig for Flytning af hele Banegaarden, hvad Byraadet aldeles ikke havde gjort. Iøvrigt vilde det næppe være heldigt, om Byraadet i Aften tog Stilling til Sagen.

S a m u e l s e n havde anset det for rigtigt at fremdrage Sagen, medens Hr. Laursen var til Stede, idet Hr. Laursen jo maaske kunde takke sine Udtalelser om at spare for, at han var blevet valgt ind i Finansudvalget. Hvis man havde faaet de 125000 Kr., der var bevilget, vilde det være kommet baade Arbejderne og mange andre tilgode. Byen havde afstaaet de 290000 □ Alen Grund uden Vederlag foruden 32000 Kr. kontant, og der var jo intet til Hinder for, at man kunde have begyndt at bygge paa dette Areal, hvis det ikke var blevet eksproprieret, saa Talerens Beregning var sikkert rigtig nok. Hr. Laursen kunde ikke have hørt Taleren sige, at Byraadet havde udtalt sig for Banegaardens Flytning, da Taleren intet havde sagt i den Retning. Hele Generaldirektionen havde iøvrigt været enig om, at begge Banegaarde burde lægges i Mølleengen, hvis man skulde have en Ordning, der skulde blive til Gavn for Byen.

H a r a l d J e n s e n kunde godt forstaa, at Hr. Samuelsen bragte Sagen frem i Byraadet, da

det ikke var morsomt at tale for en Sag i Rigsdagen uden at vide, om man havde Støtte hjemme, men ellers vilde han som altid advare imod, at Aarhus Byraad tog Stilling til denne Sag. Man havde allerede ydet saa stort Tilskud, at man næppe tilkom at yde mere. Staten drev en Forretning her, saa den maatte selv sørge for Lokalerne; var disse ikke gode nok, maatte den selv sørge for at gøre dem bedre. Jorden i Mølleengen var steget stærkt i Værdi, siden den blev eksproprieret. Taleren havde ligesom Hr. Samuelsen følt sig noget ilde berørt over Hr. N. Joh. Laursens Lovsang over vore Banegaardsforhold, da disse var saaledes, at der hver Dag kunde befrygtes en Ulykke. Han havde for nylig spurgt Stationsforstanderen om, hvorledes man bar sig ad med Rangeringen, og faaet til Svar, at denne Tjeneste besørgeades af særlig uddannede Specialister, idet man ikke kunde betro den selv til dygtige almindeligt uddannede Folk. Ogsaa Handelsstanden klagede Aar efter Aar over Forholdene, saa det gjorde et mærkeligt Indtryk at høre Hr. Laursen sige, at Forholdene var ikke nær saa usle, som de blev gjort til. Denne Udtalelse vilde naturligvis blive grebet med Begærlighed af Modstanderne i Rigsdagen, og den vilde blive brugt som Udtalelse af en lokalt kendt Mand, der tilmed sad i Aarhus Byraad. Denne Udtalelse vilde Taleren nedlægge en bestemt Protest imod, da den var saa urigtig, som den vel kunde være, hvad enhver kunde overbevise sig om ved at gaa ud og se paa Forholdene.

M i k a e l J o h a n s e n skulde indrømme, at Banegaardsforholdene var slette, men det var dog næppe rigtigt, at de var de daarligste i Landet.

Han vilde gerne lægge Rigsdagsmændene paa Sinde ikke uden tvingende Grunde at gaa med til at flytte Banegaarden, da en saadan Flytning vilde betyde en stor Værdiforskydning. Gros-sererne ønskede Ind- og Udladningen saa nær ved Havnen som muligt, saa hvis Godsbanegaarden blev flyttet ud i Mølleengen, vilde han meget henstille til Rigsdagsmændene at virke for, at Ind- og Udladning kunde foregaa nærmere ved Havnen. Den mangelfulde Betjening paa Banegaarden skyldtes ogsaa Vognmangelen, saa ogsaa for en bedre Forsyning med Materiel vilde han bede Rigsdagsmændene virke. Han erindrede om, at Grundejerforeningen for faa Aar siden havde rettet en Forespørgsel til Grundejerne om, hvorvidt de ønskede Banegaarden flyttet eller ej, og Stemningen var da nogenlunde lige.

R a h r fandt det uheldigt af Hr. Johansen at komme ind paa Spørgsmaalet om Banegaardens Beliggenhed. Det vigtigste var, at Forholdene, der nu var saa usle, som de kunde taale at være, blev ordnet paa bedste Maade.

N i e l s J e n s e n mente, at Vognmangelen hidrørte fra, at Depotet var i Mølleengen, og at Vognene paa Grund af den stærke Trafik kun til faa Tider kunde passere Banegaarden.

H a r a l d J e n s e n saa gerne Forslaget om at lade Banegaarden ligge paa sin nuværende Plads ført igennem, naar blot Byen ikke kom til at betale noget, idet dette Forslag satte Plads af til begge Banegaarde i Mølleengen, saa man altsaa kom til at flytte i to Afdelinger. Som Forholdene nu var, kunde det ikke blive ved, man maatte kræve en Forandring til det bedre og saa overlade til Rigsdagen at bestemme hvorledes.

Mikael Johansen hævdede overfor Hr. Niels Jensen, at der var Vognmangel over hele Landet.

N. Joh. Laursen kunde forsikre, at hans Valg til Medlem af Finansudvalget ikke skyldtes hans Udtalelser om Banegaardsforholdene.

Formanden erindrede om, at Generaldirektøren for faa Aar siden havde været herovre, og at der da var blevet forhandlet med ham om Sagen. Før man havde undersøgt, hvorledes Byraadet da stillede sig, vilde det næppe være heldigt at tage nogen Beslutning.

Samuel sen mente vedblivende, at Hr. N. Joh. Laursens Anvisning paa Besparelse ved at udsætte Banegaardsforholdenes Ordning havde været medvirkende ved Hr. Laursens Valg til Medlem af Finansudvalget. Ingen Forretningsmand vilde behandle sine Kunder saa slet, som Statsbanerne behandlede sine Kunder i Aarhus. Vel var der Vognmangel, men der var navnlig ogsaa Pladsmangel. Han ønskede ikke nogen Afstemning i Sagen, da de faldne Udtalelser ene med Undtagelse af Hr. N. Joh. Laursens viste, at Forholdene trængte haardt til en Forbedring.

Laursen syntes, at Hr. Samuel sen burde veje sine Ord noget bedre, da Udtalelser som den om Statens Behandling af sine Kunder kun kunde skade.

15. Simonsen oplyste, at nogle Drenge nu var blevet idømt Bøder paa 5 Kr. for **Beskadigelse af Sökkelen til Hans Broges Statue**, og at Politiet meddelte, at Bøderne vilde blive forhøjet, hvis dette ikke hjalp. Bødesystemet var i Forvejen ikke meget retfærdigt, men naar Forældrene kom til at betale Bøder, fordi deres Børn i et ubevogtet Øjeblik stod op paa Sökkelen, kunde

Byraadet ikke tie stille, men maatte forlange et Stakit om Statuen.

Magnus Nielsen oplyste, at Kunstneren meget nødigt saa Statuen indhegnet. Der var ikke i den sidste Tid sket yderlig Vandalisme, saa det lod jo til, at Bøderne allerede havde hjulpet.

N. Joh. Laursen havde det Indtryk, at det var forholdsvis faa Børn, der øvede Vandalisme i Byen, og troede derfor, at ganske faa Bødestrafte vilde hjælpe, idet det meget hurtigt rygtedes blandt disse Børn, at saadanne Ødelæggelser gik ikke. Der var dog ogsaa Grund til at sige til Forældrene, at de maatte sige til deres Børn, at de offentlige Anlæg maatte være fredhellige.

Simonsen troede ikke, at Sökkelen havde lidt nogen egentlig Skade, saa Byraadet kunde ikke roligt se paa, at Borgerne uden Grund blev blokket for store Beløb.

Magnus Nielsen lovede, at Brolægningsudvalget skulde se at finde en Løsning.

